

GAZETA POLSKA

Prenumerata w miejscu kwartal-
nie złp. 12 — miesięcznie złp. 4.
Ner pojedynczy gr. 10.

N^{RO} — 62.

Prenumerata na prowincji z opłatą
pocztową złp. 20 kwartalnie.

w Warszawie dnia 5 Marca 1829 roku we Czwartek.

WIADOMOŚCI KRAJOWE i ZAGRANICZNE

KRÓLESTWO POLSKIE — Warszawa.

— *Urząd muncypalny miasta stołecznego Warszawy.* — Pod datą 26 lutego roku zeszłego ogłosił przez pisma publiczne rozdział 3 instrukcji z dnia 15 lutego 1826, obejmujący przepisy względem wyłączeń jakie spisowych od zaciągu do wojska uwalniają, i jakie na to dowody, oraz w którym czasie złożyć są obowiązani. W dopełnieniu reskryptu kommissji rządowych spraw wewnętrznych i policji, tudzież wojny, z d. 28 z m. Nro 2253 z lutego, uwiadamia osoby interessowane, że oprócz szczegółów w sporządzanych dotąd dowodach zamieszczanych i następujące jeszcze okoliczności niezawodnie i z dokładnością wyduszczone być mają.

1) Co do dowodu jedynactwa, takowy oprócz innych szczegółów obejmować koniecznie powinien co następuje.

a) Czyli jednak mieszka przy rodzicach.

b) Czy zastępuje ich lub wyręcza w gospodarstwie albo prowadzeniu interesów, i czyli w przypadku ich ubóstwa, wieku podeszłego, lub słabości pracuje na ich utrzymanie.

c) Czyli nieodziedziczył gospodarstwa rolnego, handlu, lub rękodzielni, i czyli sam się niemi zajmuje.

2) Dowód wyboru przez rodziców na osobę jednego z synów zdziałany, oprócz szczegółów w artykułach 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61 i 62. instrukcji wzmiankowanej z d. 15 lutego 1826 r. wskazanych wyrażać powinien.

a) Czyli wybrany syn jest rodzicom potrzebny do pomocy i wyręczenia w gospodarstwie, albo prowadzenia interesów.

b) Czyli na przypadek ubóstwa rodziców, ich słabości, lub wieku podeszłego, zajmuje się ich utrzymaniem.

c) Czyli obok tego ostatniego przypadku, udowodnionem zostaje, że rodzice nie mają innego syna posiadającego wyłącznie, a razem obowiązującego się pracować na ich utrzymanie, i czyli dopełnia tego obowiązku.

3) Dowód ożenienia się przed wiekiem spisowym, prócz szczegółów z dotychczasowych urzędów wypływających, wyjaśniać powinien w sposobie dostatecznie przekonywającym; czyli spisowy w tym przypadku będący, mieszka lub nie z żoną, i czy posiada rzemiosło lub inny sposób wspólne ich utrzymanie zapewniający.

4) Dowód opieki nad małoletnimi braćmi i siostrami, których rodzice nie żyją, obejmować ma oprócz szczegółów dotąd zamieszczanych, następujące okoliczności.

a) Czyli na przypadek gdyby sieroty nieodziedziczyły majątku dostatecznego na ich utrzymanie, brat ich w wieku spisowym będący i nad niemi opiekę przyjmujący zobowiązał się wychowywać je w własnym domu, lub też w innym sposobie zajmować się ich utrzymywaniem, i czy ściśle obowiązku tego dopełnia.

b) W razie gdyby sieroty odziedziczyły majątek, dozoru i zarządzenia opiekuna wymagający, czy udowodnionem jest, że sieroty te nie mają innego brata posiadającego wyłączenie i wszelkie potrzebne do sprawowania opieki przynioty. Dowody w ten sposób na nowo spisane i przez respective kommissarzy obwodowych poświadczone, najdalej w miesiącach marcu i kwietnia r. bież. na ręce delegacji zaciągowych złożone być winny. W czasie bowiem superrewizji przyjmowane nie będą i każdy spisowy nie składający dowodów rewizji osobistej i dalszym skutkom ulegnie. — Działo się na posiedzeniu w ratuszgułównym miasta stołecznego Warszawy dnia 3 mca marca r. 1829. Radca stanu prezydent — *Wojda*. Sekretarz jeneralny *G. Jahołkowski*.

UWADOMIENIE SPADKOWE. — Gdy po zaszyłych, w dniu 23 stycznia 1828 roku śmierci Florjana Kasinowskiego, zaś w dniu 23 stycznia 1827 Fryderyki Gołońskiej; pierwszego jako wierzyciela kapitału resztującego 9,000 złp. a drugiej jako wierzycielki kapitału 12,000 złp. z większej summy 33,000 złp. w kapitale głównym 66,000 złp. na dobrach Góra z przyległościami w powiecie i obwodzie warszawskim, województwie mazowieckiem położonych, mieszczących się, zabezpieczonych, spadek się o tworzył, wzywa się przeto wszystkich interesantów, aby w przeciągu roku jednego a najdalej w dniu 11 września 1829 roku, w Warszawie w pałacu Krasińskich zwanym, w kancelarji hypotecznój województwa mazowieckiego stawili się i prawa swe jakie do tegoż spadku mieć sądzą udowodnili; inaczey bowiem prekludowani będą. — W Warszawie dnia 28 sierpnia 1828 roku. — *Cesław Kowalewski* R. W. M.

— W Möglinie koło Berlina, od 1 kwietnia b. r. odbywać się będzie sprzedaż 130 jednorocznych, i 6 dwuletnich baranków, z których każdego stała cena, na rogach, lub na tablicy wypaloną będzie, i posuwa się od 20 do 200 talarów. Już w roku przeszłym takowe rozporządzenie, wybór załatwiający, każdemu z kupujących podobało się. Na sprzedaż maciorek zastrzega się targ oddzielny, a bliższą wiadomość znaleźć można, w 21 tomie, w 4 oddziale Möglingkich dzienników. — w Möglinie dnia 10 lutego 1829. — *N. P. Thaer*.

— *Licytacja*. — Dnia 6. Marca r. h. o godzinie 2 z południa w Warszawie w rynku Starego Miasta jak w miejscu targu miejscowego zajęte ruchomości jako to: zwierciadło ściennie, kolumny mozaikowe, kanapa, sofa, przez publiczną licytację sprzedane będą w Warszawie dnia 4. marca 1829 r. — Sta. Modzelewski K.

— W ekspedycji gazet na pocztę, nabyć można kompletnego zbioru rozmaitości warszawskich z lat 1827 i 1828. redakcji F. S. Dmochowskiego za cenę złp. 12 za rok jeden.

— We Lwowie ogłoszono prenumeratę na melodrama historyczne w 4 aktach, pod tytułem: *Gonzalez z Korduby czyli zdobycie Grenady*, do którego dołączone będą wiersze Pana L. Z.

— W połowie miesiąca listopada r. z. strzelec leśny Kazimierz Kaniewski, kopiąc na światło domowe, pięć starodrzewa sosny w miejscu wzgórzystym, na polu i osadę dla niego, od lat kilku zamienionem, a jak z śladu odwiecznych zagonów przyległego lasu dostrzegać się daje, dawniej zamieszkałem, w przyległości wsi Gór w obwodzie gostyńskim, pół mili od Wisły: gdy już obcinał korzenie pnia, i na użytek domowy miał zabrać, w wyrzuconym piasku, postrzegł skorupę naczyń glinianego, pół kwarty objętości mieć mogącego, podobieństwem do uru, w jakich za czasów pogańskich popioły ciak spalonych zachowywano zbliżonego; a więc sześć sztuk medalów z czasów rzymskich, w popiele tak zaschniętych, iż z trudnością napisy czytać można było, które wygotowane w ługu, do tej wróciły świetności, jak gdyby dopiero wyszły z pod stopnia. Za staraniem Pana J. D. wynaleziono wszystkich medalów sztuk 83, między temi Nerona 1. Galby 3. Witelliusza, Wespazjana 17. Tytusa 3. Domitjana 17. Nerwy 14. Trajana 21. Hadrijana 5, i jedną z napisem: Julia Augusta Titi Augusti, drugostronnie Venus Augusta. — Pieniądze te są srebrne; wielkością zbliżone do 20 kopijek rossyjskich, okragłość ich nie zawsze równa, napisy czytelne, twarze cesarzów najwyraźniejsze, równie i drugostronnie godła. P. J. D. przytacza kilka szczegółów o tych medalach; mniema, że w czasie napadów dziczy z po nad Wisły na państwo rzymskie, jeden z wojowników jej rot, a najpewniej w czasie panowania Hadrijana, lub jego następcy najpóźniej, przyniósł je w te strony: tak więc naczynie gliniane tysiąc siedemset lat w ziemi leżało. Porządek zaś następstwa cesarzów od Nerona do Hadrijana, nie może być przypadkowo zebrany, bardziej dowodzi ówczesnego lubownika zbioru monet.

— W województwie podlaskiem był w roku 1828 stan instytucyj edukacyjnych, co do liczby szkół, nauczycieli i uczniów następujący:

	Nauczycieli	Uczniów
Szkół wojewódzka w Bukowie miała	15	374
— wydziałowa w Białym	9	215
— — w Węgrowie	9	136
— — w Siedlcach	9	136
— rzeźmieśniczo-niedzielna w Siedlcach	2	45
2 szkoły wyższe pięci żeńskie	2	31
35 szkół elementarnych męzkich	35	1014
2 — — żeńskich	3	386

Razem 84. 2346.

(D. P. K.)

— *Ciąg dalszy wypisu dzieł z księgarni Fr. Pfaff, wyprzedacę się mających po niższej cenie.*

Grammaire française par Levisse 2 T. zamiast f. 20 tylko	13
Grammaire hébraïque par Celerier 1 tom.	15 — 10
Grammaire raisonnée par Sereau 1 tom.	18 — 12
Grammaire italienne par Ballin 1 tom.	18 — 12
Grammaire française par Chabrol 1 tom.	8 — 5
Grammaire ital. de Vergani par Moretti 1 tom.	6 — 4
Guide pour traduire en bon anglais 1 tom.	12 — 8
Guide du Mécanicien 2 tom par Suzanne	36 — 22
Guide des officiers de Cavalerie 1 tom.	18 — 12
Guide de l'Etranger à Londres 1 tom.	15 — 10

— Dzisiaj zimna stopni 3.

ROSSJA. — Z Petersburga, dnia 6 lutego. — N. Pan raczył w nagrodę gorliwej służby ozdobić orderem S. Anny 3ciej klasy biskupa Michała Piwnickiego i prezesa konsystorza grecko-unickiego Antoniego Tupalskiego.

— Rzeczywisty radca stanu Komstadiusz mianowany został generałnym intendentem drugiej armji, zaś radca stanu Kurik mistrzem prowiantów tejże armji. (D. P.)

— Według doniesienia generała Malinowskiego z Semnicy cydadella Turnut, (Turno) pozbawiona wszelkich związków z Nikopolem, żądała zawrzeć kapitulację, której punkta generał Malinowski przesłał do potwierdzenia generałowi hrabiemu Langeron; ostatni udał się sam natychmiast do Turnut.

— Późniejsze wiadomości z Bukarestu z d. 9 lutego donoszą, iż twierdza Turnut już się poddała. (G. Sz.)

— O wzięciu twierdzy Kale, pisze Gazeta Powszechna:

„Zdaje się, iż Turcy zaledwie przypuszczali możność tak śmiałego przedsięwzięcia; Kale bowiem leży na linii komunikacyjnej między twierdzami Nikopolis i Turnut. Ztąd to właśnie, podług chępliwych doniesień tureckich, miał Czapan Oglu ze swoją azjatycką jazdą (która jednak znaczne poniosła straty przez długie pochody i zimna) niepokoić Rosjan, będących na zimowych kwaterach w Wołoszczyźnie.

ANGLJA. — Z Londynu, dnia 18 lutego. — Sprawa katolicka, mówi Goniec, zatrudnia ciągle i prawie wyłącznie uwagę obudwu izb parlamentowych i całego kraju i dziwićby się należało, gdyby jej nie zatrudniała, bo przedmiot ten ściąga się do wielkich zmian i zostaje w styczności z szczęściem, lub niedolą kraju. Zewsząd nadsyłają petycje, a najliczniejsze są przeciw emancypacji. Prokatolicy rozgłaszają ze swojej strony, że owe petycje używane są przez złudzenia i podstęp, i że ich za wyraz opinii ludzi nie można uważać.

— Times przypomina Whigom, że się szczycić mogą, iż oni pierwsi zalecali system, którego się rząd teraz chwycił dla zakończenia sprawy katolickiej. Oni także dorad-

dziali odłożyć na stronę wszystkie sprawy zagranicznych dotyczących, i przedewszystkiem ustalić pokój wewnętrzny.

— Adwokaci londyńscy mają podać petycję do parlamentu za katolikami.

— Odebrano w Londynie gazety północno-amerykańskie dochodzące do dnia 26 stycznia; donoszą w nich o wybuchnięciu nowej rewolucji w kraju meksykańskim. Zda się, iż ją rozpoczęli stronnicy byłego ministra wojny, generała Guerrero, którego chcą mieć prezydentem rzeeczypospolitej meksykańskiej w miejscu P. Pedraza. Przyszło 800 ludzi miało zginąć w dwudniowym boju.

— Większa część miasta George Town poszła z dymem. Pożar trwał przez trzy dni.

FRANCJA. — Z Paryżu, dnia 24 lutego. — Powróciło już do Francji z Morei 4,000 wojska. Przez okręty, na których oddział ten przybył, dowiadujemy się, że na Cykladach zjawili się zagraniczni emissariusze, zapewne angielscy, którzy usiłują obudzić nieufność mieszkańców w rządzie prezydenta.

— Z Neapolu donoszą już powtórnie, że posłowie angielscy i francuski wkrótce powrócą do Stambułu.

— *Gazeta Codzienna* donosi, że wszyscy kardynałowie francuscy wyjeżdżają do Rzymu, aby należeć do Conclawe, które wybierze nowego papieża.

GRECJA. — Pszczoła grecka z dnia 16 grudnia umieszcza odezwę naczelnego wodza wojska w Grecji wschodniej, księcia Dymitrego Ipsylantego do nieobecnych w kraju prymatów z prowincji Liwadji, Talenty, Salony i Lidoriaki w której zachęca ich do powrotu i wiadomienia, że prowincje te od Turków są oswobodzone, a on utworzeniem demogerontji jest zajęty.

— Między Aslanem Bejem i Kintahi paszą, zdaje się być wojna nieuchronna, gdyż ostatni odebrał tantemu dochody z Trikuła za to, że pod Ternową dał się Grekom pobić.

— Dnia 5 grudnia ustąpili Turcy z Karpénisi i cofnęli się do Tessalii. Chiljarchja dowódzcy Strato, i inni greccie oddziały pod dowództwem Tsawelli, Kango i jenerała Dencela ścigały ich i zadaly im znaczne straty. Jenerał Dencel z strategiem Rungo wkroczył następnie na czele 2000 ludzi do prowincji Agrafa, a chiljarch Tsawella oswobodził do reszty prowincję Patradzjik, gdzie Turcy trzymają się jeszcze tylko w mieście tegoż nazwiska.

— W połowie grudnia rozchodziła się w Egipcie pogłoska, że Isko, Kondoiani, Gogos i inni partyzanci egiptscy, którzy dotychczas dla dobra mieszkańców względnie z Turkami obchodzili się, teraz do broni się wzięli i z wojskiem zachodnio-greckiem wspólnie działać postanowili. Ipsylanty zjedzie do Carocenisii na naradę z jenerałami pod jego rozkazami zostającymi.

NIEMCY. — Po zaprowadzeniu w Bawarii oszczędności w administracji kraju, kosztują komisarzy wojenni tyl-

ko 48,000 r. rocznie, we Francji kosztują intendenci wojenni 25 razy tyle, oprócz wydatków na administrację przy kassach. Według tego wojsko francuskie musiałoby się mieć do bawarskiego jak 25 do 1, a gdy Bawarja 18 pułk. piechoty, 8 jazdy i 2 artyllerii liczy, więc Francja musiałaby mieć 450 pułk. piechoty, 200 pułk. jazdy i 50 pułk. artyllerii. Wszelako ludność Francji ma się do ludności Bawarii, tylko jak 8 do 1.

— W szwajcarskim kantonie Appenzell Innerrhoden zaś między członkami nowo wybranego i dawniejszego rządu z razu kłótnie, a w końcu spory czynne, które się na policzkach skończyły, i w których nawet siostry i małżonki interessowanych miały udział.

— Gazeta wrocławska zapewnia, że wino z winnic grynbergskich w Szlązku wyrównywa szampańskiemu.

— W Kopenhadze wyszło tłumaczenie islandzkie *Raju utraczonego Miltona*.

PRUSSY. — Z Berlina 20 lutego. — Xiążę Mortemart, par Francji, jenerał porucznik i poseł króla jmcj francuskiego przy dworze cesarsko-rosyjskim, wyjechał do Petersburga.

— Słychać, iż niejakie potrzebne naprawy szauców twierdz szląskich, mają być przedsięwzięte na przyszłą wiosnę, i tym celem rozpoczęły się już układy z rzemieślnikami, których do tych robót użyć wypada.

Organizacja sejmików w W. księstwie poznańskim, wydana dnia 20 grudnia 1828.

My Fryderyk Wilhelm wydajemy dla urządzenia sejmików w naszym W. X. poznańskim, stosownie do prawa z dnia 27 marca 1824 i po wysłuchaniu propozycji naszych wiernych stanów, następujące przepisy:

§ 1. Zgromadzenia powiatowe mają na celu służyć za skazówkę administracji landratów w sprawach gmin i być im w tej mierze pomocą. Administracja ta w obrębie istniejącego prawodawstwa jest przedmiotem ich narad i postanowień.

§ 2. Powiaty landradzkie są okręgami sejmikowemi.

§ 3. Sejmiki, czyli stany powiatowe zastępują korporację powiatową we wszystkich sprawach gminowych, dotyczących całego powiatu, bez znoszenia się z pojedynczymi gminami, lub osobami. W ich imieniu składać mają obowiązujące oświadczenia. Do nich należy rozłożenie ciężarów publicznych, na powiaty rozpisanych, a względem których ściągnięcia prawo nie przepisało oznaczonego sposobu. W razie prirzeby podatków, liwerunków, robocizny na korzyść powiatu, osiągnięte będzie poprzednio ich zdanie, a że wszelkich pieniędzy na ten cel użytych, mają im być zdawane coroczne rachunki. Sejmiki mają prawo mianować urzędników do stanowej administracji spraw gminowych, gdzie takowa się znajduje.

§ 4. Sejmikowe zgromadzenie składa się: a) z księcia Thurn i Taxis, oraz księcia Sułkowskiego, w powiatach,

w których leżą ich posiadłości, niemniej ze wszystkich właścicieli dóbr szlacheckich w powiecie, którym nie są na przeszkodzie przepisy w § 6. przytoczone, i których zamieszkanie jest w monarchji. b) Z deputowanego każdego miasta w powiecie. c) Z trzech deputowanych gmin wiejskich.

§ 5. Wolno mieć zastępców: a) małoletnim właścicielom dóbr szlacheckich w ojcach, lub opiekunach. b) Żonom w mężach. c) ojcom, lub matkom w pełnoletnich synach. d) Niezamężnym właścicielkom. e) Wszystkim kwalifikowanym właścicielom, jeśli sami osobiście nie mogą się znajdować. Zastępcy powinni być zawsze sami właścicielami kwalifikowanych do sejmiku dóbr szlacheckich w państwie pruskiem, a warunki § 6. nie powinny im być na przeszkodzie. Wolno także specjalnie upoważnić innego na sejmik przybywającego właściciela do dania głosu.

§ 6. Aby osobiście wykonywać prawo głosowania na sejmiku, deputowany każdego stanu i wszelki zastępca, powinien: a) należeć do której z gmin chrześcijańskich. b) mieć 24 lat skończonych. c) być nieposzlakowanym. W razie, gdyby zgromadzenie zaprzeczało któremu z swych członków dobrej sławy, na rapport oberprezydenta rozstrzygnie wątpliwość nasze ministerjum stanu.

§ 7. Właściciele dóbr szlacheckich, duchowne i dobroczynne zakłady, oraz miasta, więcej jak jedną wieś szlachecką w powiecie posiadające, zawsze tylko do jednego głosu mają prawo.

§ 8. Miasta, jako takie mające prawo do reprezentacji na sejmiku przez deputowanego, a posiadające wieś szlachecką, mają także prawo tylko do jednego głosu. Jeśli zaś posiadają dobra w innym powiecie, reprezentują się także na sejmiku innego powiatu.

§ 9. Na deputowanych sejmikowych z miast mogą być wybierane osoby, kwalifikujące się na deputowanych sejmowych z miast, z modyfikacją wszakże co do wieku w § 6. oznaczoną.

§ 10. Z tą samą modyfikacją mogą być wybierani na deputowanych gmin wiejskich kwalifikowani na deputowanych sejmowych z gmin, właściciele ziemscy.

§ 11. Wybrani będą zastępcy każdego deputowanego z gmin miejskich i wiejskich, posiadający kwalifikację w §§ 6, 9 i 10. oznaczoną.

§ 12. W miastach wybiera deputowanych sejmikowych magistrat z zastępcami gminy, połączony na ten cel w kolegium wyborcze.

§ 13. Postępowanie przy wyborze trzech deputowanych i zastępców z gmin wiejskich, jest takie same jak przy wyborze wyborców okręgowych. Każdy landrat podzieli w tym celu swój powiat na trzy okręgi, z których wy-

bierany będzie w każdym jeden deputowany i jeden zastępca.

§ 14. Wybory gmin wiejskich zostają pod nadzorem landrata.

§ 15. Wybór deputowanych z gmin miejskich i wiejskich skutecznia się na lat sześć, tak, iż co trzy lata wychodzi połowa, pierwszą razą losem.

§ 16. Landrat, albo gdyby zachodziła przeszkoda, najstarszy deputowany powiatowy, zwołuje stany na sejmik, przewodniczy mu, kieruje czynnościami jego i obowiązany jest utrzymywać porządek w czasie obrad. Jeśli napomnienia jego nie skutkują, ma prawo wyłączyć ze zgromadzenia członków porządek mieszkających. Wszelako natychmiast zda o tém sprawę dla dalszego rozporządzenia, oberprezydentowi prowincji.

§ 17. Obowiązkiem jest landrata zwołać sejmik przynajmniej raz na rok, a oprócz tego, ma do zwoływania go prawo, tylekrotnie, ilekroć sądzi, że tego wymagają potrzeby spraw. O zwołaniu każdego sejmiku uwiadomi przełożoną władzę.

§ 18. Dopóki są do załatwienia przedmioty gminowe dawniejszych składów powiatowych, dopóty wolno jest w tym celu łączyć się kilku powiatom, lub częściom rozmaitych powiatów. Przedmioty, dotyczące tylko jednej klasy stanów, mogą być załatwiane na oddzielnych zjazdach tych stanów.

§ 19. Stany naradzają się na sejmiku wspólnie. Uchwały stanowią się przez pojedyncze głosów zbieranie. Landrat, jako taki, nie ma głosu, głosuje, jeśli jest sejmikującym, ale i bez głosu może sejmikowi przewodniczyć. Równość głosów, rozstrzyga przewodniczący, a jeśli nie ma głosu, najstarszy deputowany powiatowy. Do niego należy uwiadomić przełożoną władzę o wszelkich postanowieniach sejmikowych, zasięgać potwierdzenia rządowego tych postanowień, które zaprowadzają nowe normy administracyjne i na mieszkańców powiatu nowe zobowiązania wkładają, na koniec wstrzymać się z ich wykonaniem aż do nadjęcia potwierdzenia.

§ 20. Jeśli przez uchwałę sejmikową cały stan interesa swoje za nadwreżone uważa, wolno mu przez głos oddzielny założyć rekurs do władzy właściwej. Landrat zwołując sejmik winien wymienić w okólniku przedmioty obrad. Obecni na sejmiku przedewszystkiem ułożą akt, obowiązujący nieobecnych zarówno jak obecnych.

§ 21. Landrat wykonywa uchwały sejmikowe, jeśli rząd nie zda wyrażnie wykonania, innej władzy, albo jeśli rzecz, jako stanowa sprawa gminy, szczególnie wybrany urzędnikom nie jest zdana.

§ 22. Oberprezydent prowincji wyda niezwłocznie stosowne rozporządzenia dla zwołania sejmików, podług powyższych przepisów. (Następują podpisy.)

TEATR NARODOWY. Dziś melodrama: *Żoko*. Poprzez komedja: *Dom do sprzedania*.